

Input NIP t.b.v. verkiezingsprogramma

Het NIP, de beroepsvereniging van psychologen, geeft u met dit verkiezingspamflet graag speerpunten mee voor de komende periode.

Psychologen zijn betrokken bij een groot aantal maatschappelijke uitdagingen waar we in Nederland voor staan. We willen kwalitatief goede, toegankelijke en betaalbare zorg, maar er is schaarste aan arbeidskrachten en de financiële middelen zijn beperkt. Daarnaast is er sprake van een klimaatcrisis, spelen breder arbeidsmarkttekorten en dient de overheid meer mensgericht te werken. Het zijn onderwerpen waar psychologen vanuit allerlei sectoren dagelijks bij betrokken zijn. De huidige aandacht voor de mentale gezondheid is goed maar moet leiden tot concrete beleidsvoorstellen en verbeteringen. Psychologen willen en kunnen nadrukkelijk hun bijdrage leveren bij maatschappelijke uitdagingen die leven in o.a. de zorg, jeugdhulp, onderwijs, arbeidsmarkt en klimaatverandering.

Inzet op preventie en versterken brede mentale gezondheid

Mentale gezondheid betreft een maatschappelijke opgave en moet multidisciplinair bekeken worden. Samenwerking tussen professionals uit bijvoorbeeld de jeugdhulp, curatieve zorg en arbo-professionals is van belang. Een belangrijke manier om mentaal welzijn te verbeteren, is door preventie, vroegsignalering en het werken aan verbetering van de mentale gezondheid. Zo vroeg mogelijk in de levensloop van de mens en in het zorgproces. Met name vanuit de ontwikkelingspsychologie is veel kennis aanwezig over het vroeg inzetten op zorg en ondersteuning. Inzet op preventie en verbeteren mentale gezondheid levert economische winst op voor de maatschappij en werkt door in andere sectoren.

Concreet betekent dit:

- Zorg dat preventie en verbeteren van de mentale gezondheid bekostigd gaat worden vanuit verschillende domeinen (waaronder de GGZ) bijvoorbeeld door middel van een domeinoverstijgend preventiefonds. Er is ook meer aandacht nodig voor nazorg en terugvalpreventie.
- Zorg dat kennis die er al is beter gedeeld kan worden door het financieren van programma's en het delen van good practices zoals Mental Health First Aid en 1001 kritieke dagen (de eerste levensfase).

Expertise psychologen cruciaal voor behalen maatschappelijke doelstellingen

Bij veel maatschappelijke uitdagingen speelt gedrag een rol. En de psycholoog is daarin expert. Zonder gedegen kennis van gedragsverandering kunnen innovaties, beleidsmaatregelen, interventies en campagnes in- of zelfs contra-effectief uitpakken. Wij pleiten ervoor meer gebruik te maken van de grote beschikbaarheid aan (inter) nationale expertise uit de psychologie. Bijvoorbeeld over mentale veerkracht, bevoegenheid op het werk en hoe mensen te bewegen tot klimaatvriendelijker of gezonder gedrag.

Concreet betekent dit:

- Implementeer mental health in all policies in de beleidspraktijk door het vooraf in kaart brengen en beoordelen van de maatschappelijke impact van beleidskeuzes.
- Betrek psychologische expertise eerder en structureel in het proces bij arbeids-, klimaat- en andere maatschappelijke uitdagingen om te zorgen dat beleid effectiever wordt.
- Installeer bij het ministerie van VWS een chief psychology officer (net als de chief nursing officer) die gevraagd en ongevraagd kan adviseren rond beleidsvraagstukken.

Voorkom stijging zorgkosten door juiste expertise vooraan in zorgtraject

Ons pleidooi is goed opgeleide psychologen met hun kennis en expertise vóóran in het zorgtraject in te zetten. Zij kunnen met een brede blik een goede inschatting en analyse van de (zorg)vraag maken. Daarbij is voldoende tijd en ruimte nodig voor kwalitatief goede (neuro) psychologische diagnostiek. Op basis daarvan wordt samen met de cliënt beslist al dan niet een behandeling in te zetten. De inzet van de juiste expertise aan de voorkant voorkomt kosten, wachtlijsten, draaideurpatiënten en zorgt voor het leveren van passende zorg. Het kan onnodige zorg voorkomen, maar ook leiden tot snelle en gerichte inzet van intensieve zorg waar dat *we/nodig* is. Zorg daarbij voor een snelle follow up; met behandeling waar nodig en naar sociaal domein waar dat passend en beschikbaar is. Wanneer de hulpvraag van de mens centraal staat, ligt de oplossing immers in een breed aanbod van en samenwerking van zorg en sociaal domein. Goede voorbeelden zijn het Ecosysteem Mentale Gezondheid en de Mentale Gezondheidscentra.

Concreet betekent dit:

- Zorg voor goed opgeleide (BIG, SKJ, of NIP geregistreerde) psychologen aan het begin van het zorgproces.
- Investeren in het maken van een gedegen analyse van wat de zorgbehoefte is, met daarbij voldoende tijd en ruimte voor (psycho)diagnostiek.
- Verstevig de samenwerking sociaal domein en ggz o.a. door verspreiden good practices.

Behoud keuzevrijheid van cliënt

Wij maken ons hard voor goede kwalitatief, toegankelijke en betaalbare zorg waarbij de zorgvraag van de cliënt leidend moet zijn. Ook de vrije artskeuze hoort daarbij. Het stimuleren van contracteren, waar we voor zijn, is daarbij iets anders dan het verplichten van contracteren. De kwaliteit van het professioneel handelen zit niet in contractering zelf, maar wordt geborgd via opleiding, beroepsregistratie en lidmaatschap van beroepsverenigingen. Daarmee tonen professionals hun niveau van vakbekwaamheid; verbinden zij zich aan hun professionele standaard (beroepscode, richtlijnen en kwaliteitsstandaarden) en het blijvend bijhouden van hun vak en stellen zij zich toetsbaar op (via tuchtrecht). Wij verwijzen hierbij naar ons [gezamenlijke position paper](#) en onze [gezamenlijke reactie](#) op het wetsvoorstel bevorderen contracteren.

Concreet betekent dit:

- Behoud keuzevrijheid van cliënt voor psycholoog door borging van het Hinderpaalcriterium in artikel 13 Zvw¹ zonder extra ingrepen.

Voldoende gezondheidszorg-psychologen nodig om wachtlijsten aan te pakken

De gehele gezondheidszorg, waaronder de ggz, heeft al langere tijd te maken met een ernstig tekort aan onder meer BIG-geregistreerde psychologen. Deze zijn nodig op cruciale momenten in de zorg. De huidige tekorten leiden tot onwenselijke gevolgen voor de cliënt, zoals lange wachtlijsten, ondermaatse kwaliteit van zorg en onnodige verergering van klachten of niet tijdig afsluiten van de behandeling. Om passende zorg te leveren en te kunnen voldoen aan de gestegen zorgvraag moeten er voldoende kwalitatief goede opgeleide psychologen beschikbaar zijn. Het advies van laatste raming van het Capaciteitsorgaan is om in de komende jaren jaarlijks 1885 gezondheidszorgpsychologen op te leiden. Dat is een belangrijke stap op weg naar het verkorten van de wachttijden in de zorg. Wij pleiten ervoor om het bestaande macrokader voor medische vervolgoopleidingen zo optimaal mogelijk te benutten.

Concreet betekent dit:

- Blijf investeren in goed opgeleide psychologen, in de jeugdhulp, het onderwijs en in de ggz. Volg de raming van het Capaciteitsorgaan integraal op en voorkom tekort aan voldoende BIG-geregistreerde psychologen. Maak daarbij ook gebruik van verkorte opleidingstrajecten (EVC).
- Geef uitvoering aan de nieuwe beroepenstructuur voor psychologische zorg. Daarmee wordt het eenvoudiger en overzichtelijker voor cliënten en verwijzers.
- Ga door met de ambities en uitvoering van het Integraal Zorgakkoord (IZA) en de Hervormingsagenda Jeugd.

Investeer in vakmanschap

Het is van belang om te (blijven) investeren in het vakmanschap van professionals. Zij moeten de ruimte krijgen om zich voortdurend te ontwikkelen en autonoom te handelen op basis van hun vakbekwaamheid. Dit principe gaat uit van vertrouwen in de professional met ruimte om te leren, de vakbekwaamheid te onderhouden en te reflecteren in o.a. intercollegiaal overleg, intervisie, supervisie en visitatiegroepen. Hierbij hoort, naast goede marktconforme arbeidsvoorwaarden, ook een goede positionering, mate van autonomie en medezeggenschap, bijvoorbeeld in het nemen van verantwoordelijkheid van psychologen in de medische staf. De laatste jaren zien wij helaas een tendens richting meer wantrouwen en administratieve lasten. Juist administratieve lastenverlichting en professionele autonomie is, naast voldoende zeggenschap, essentieel om de werkdruk te verlagen en het werkplezier te vergroten. Betrek bij de uitwerking hiervan de professionals uit de praktijk. Alleen zo lukt het om ook op langere termijn professionals in de zorg werkzaam te krijgen en te behouden.

Concreet betekent dit:

- Duurzame inzetbaarheid verbeteren door het nog verder verminderen van administratieve lasten en werkdruk, het vergroten van autonomie en medezeggenschap van professionals, goede marktconforme arbeidsvoorwaarden en inzet op innovatie.